

Giver kødkvægskalve højere kodødelighed?

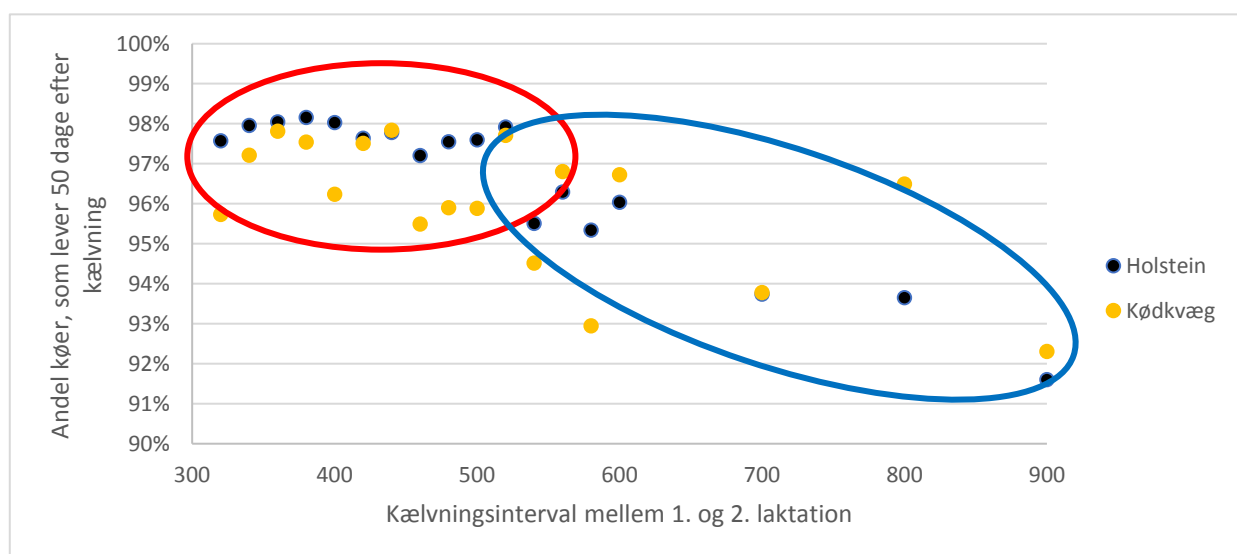
Ruth Bønløkke Davis (SEGES) og Kristina Vanggaard Brødbæk (VikingDanmark)

Kødkvægssæd anvendes primært til de avlsmæssigt ringeste køer i besætningen eller køer, der har svært ved at blive drægtige. Begge grupper af køer har en højere dødelighed sammenlignet med avlsmæssigt bedre og mere frugtbare køer. Hvis man korrigerer for alle faktorer, der øger dødeligheden, er der kun en øget kodødelighed på 0,3 % i 2. laktation, som kan tillægges, at koen får en kødkvægskalv i forhold til en renracet kalv. I senere laktationer er effekten endnu mindre.

Nogle kvægbrugere oplever, at krydsningskalve giver en højere dødelighed hos malkekøen efter kælvning. Vi har undersøgt, hvor meget af denne effekt, der kan tillægges kødkvægskalven, og hvor meget der skyldes andre faktorer. I undersøgelsen bliver køer, der har fået kødkvægskalve, sammenlignet med køer, der har fået renracede kalve fra besætninger, der ikke anvender kødkvægssæd. Det viste, at der er en mindre del af malkekøerne, der overlever 50 dage efter kælvning, når de får en kødkvægskalv (96,5 %) sammenlignet med en renracet Holstein kalv (97,5 %). Men hvad ligger til grund for den lavere overlevelse?

Højere dødelighed for køer med dårlig frugtbarhed

Figur 1 viser sammenhængen mellem koens overlevelse 50 dage efter 2. kælvning og kælvningsintervallet mellem 1. og 2. laktation. Køerne er opdelt i om de hhv. har fået en renracet eller kødkvægskalv. Køer, med et langt kælvningsinterval (**den blå gruppe**), har en højere dødelighed uanset hvilken race, de insemineres med. Hvis en ko har et langt kælvningsinterval, tyder det på, at den har været syg eller ikke trives optimalt. En anden afledt effekt er, at køer med et langt kælvningsinterval ofte bliver fede, hvilket medfører sværere kælvninger og en højere dødelighed efterfølgende. Forholdsvis flere køer insemineres med kødkvægssæd i den blå gruppe sammenlignet med de køer, der har et kort kælvningsinterval (**den røde gruppe**). Derfor vil det også se ud til, at der er højere dødelighed hos de køer, der får en kødkvægskalv, men i realiteten ville de også være døde, hvis de havde fået en renracet kalv.

Figur 1. Sammenhæng mellem kælvningsintervallet mellem 1. og 2. laktation for køer, der har fået hhv. en renracet Holstein- eller kødkvægskrydskalv, og om de overlever 50 dage efter 2. kælvning

Højere dødelighed for køer med lavt NTM

Det avlsmæssige niveau af koen spiller også ind på dødeligheden. De avlsmæssigt bedste køer, der har fået en renracet kalv, overlever i højere grad end de dårligste – hhv. 98,0 og 97,6 %. Hvis man sammenligner køer på samme avlsmæssige niveau, der har fået enten en renracet- eller kødkvægskalv, er forskellen i overlevelse 50 dage efter kælvning på 0,6 %, hhv. 97,8 og 97,2 %. Det avlsmæssige niveau kan altså forklare lidt af den højere dødelighed, men der er en lidt lavere overlevelse 50 dage efter kælvning for køer, der får en kødkvægskalv. I 3. og senere laktationer er forskellen i dødelighed meget mindre. Faktisk er dødeligheden højere blandt de avlsmæssigt dårligste køer, der får en renracet kalv sammenlignet med køer på samme avlsmæssige niveau, der har fået en kødkvægskalv.

Kødkvægskalven kan kun tilskrives en lille effekt

Hvis man trækker effekten af koens avlsmæssige niveau og frugtbarheden fra, er der kun en forskel på 0,3 % i overlevelse for de køer, der har fået en kødkvægskalv sammenlignet med en renracet kalv i 2. laktation. Jo højere koens avlsmæssige niveau er, og jo bedre frugtbarhed er, jo større chance for overlevelse efter kælvning, uanset om koen insemineres med kødkvægs- eller renracet sæd. Vi bekræfter, at der dør lidt flere køer i 2. laktation, hvis de får en kødkvægskalv sammenlignet med renracet kalv, men i de senere laktationer er dødeligheden på niveau med køer, der får en renracet kalv.

De køer, der indgik i undersøgelsen, var Holstein køer født fra 2010 – oktober 2017, som enten havde fået en kødkvægs- eller renracet kalv. Der er kun vist resultater for Holstein, da der kun er et begrænset antal kødkvægskalve med Jersey mødre.

Ingen effekt af kalvens race på koens ydelse eller sundhed

Køer, som får en kødkvægskalv, har ikke lavere ydelse end køer med samme avlsmæssige niveau, som får en renracet Holstein kalv – hverken i drægtighedsperioden eller i den efterfølgende laktation. Ydermere blev der ikke fundet en effekt af kalvens race på koens sundhed hverken i den laktation, hvor koen er drægtig eller i den efterfølgende laktation.